

Lån til aksjonærer:

Sikkerhet i egne aksjer

Aksjeloven/allmennaksjeloven (asl./asal.) § 8–7 tillater på visse vilkår at et aksjeselskap/allmennaksjeselskap yter pengelån til en aksjonær. Vilkårene er at lånebeløpet ikke overstiger selskapets utbyttekapasitet og at det mottar betryggende sikkerhet for sitt tilbakebetalingskrav.

Artikkelen er forfattet av:

Advokat
Stig Berge
Advokatfirmaet Thommessen

Advokat
Christian Grüner Sagstad
Advokatfirmaet Thommessen

Etter asl./asal. § 9–5, jf. §§ 9–2 til 9–4, kan et aksjeselskap/allmennaksjeselskap på visse vilkår få avtalepant i egne aksjer. Temaet for denne artikkelen er om kravet til betryggende sikkerhet i § 8–7 kan oppfylles ved at aksjonæren pantsetter aksjer i selskapet til fordel for selskapet.

Temaet har blitt ytterligere aktuelt etter lovendringene sommeren 2013.¹ Den tidligere bestemmelsen om at selskapets erverv av egne aksjer og avtalepant i egne aksjer var begrenset til et antall aksjer som tilsvarte 10 % av aksjekapitalen, ble da opphevet for aksjeselskaper.² Det ble dessuten foretatt endringer i utbyttereglene for både aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper som medførte at adgangen til å utdele utbytte (og å yte lån til aksjonærer) økte. I tillegg ble det den 24. januar 2014 fremmet en proposisjon som blant annet har betydning for utbyttegrunnlaget for selskaper som har ervervet egne aksjer til eie eller pant før balansedagen.³ Forslaget kan forventes vedtatt i nær fremtid og vil derfor omtale de endringene som har betydning for artikkelens tema.

Siden regelverket for lån til aksjonærer og avtalepant i egne aksjer nylig har blitt endret, og reglene til en viss grad er fragmenterte og kompliserte, vil vi innledningsvis gi en kort oversikt over hvilke vilkår som må være oppfylt for at selskapet kan yte lån til aksjonærer og reglene om avtalepant i egne aksjer.

Oversikt over regelverket

Nedenfor gir vi en oversikt over regelverket som gjelder ved et aksjeselskaps/allmennaksjeselskaps utlån til aksjonær mot sikkerhetsstillelse i form av avtalepant i egne aksjer.

Lån til aksjonær

Etter asl./asal. § 8–7 første ledd kan et aksjeselskap/allmennaksjeselskap bare yte lån til en aksjonær «innenfor rammen av de midler som selskapet kan benytte til utdeling av utbytte». Det er i tillegg et vilkår at «det stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling». Kravet til betryggende sikkerhet er behandlet nærmere under punktet Kan avtalepant i egne aksjer utgjøre «betryggende sikkerhet» etter asl./asal. § 8–7?, men for så vidt gjelder personkretsen som omfattes av lånebegrensningen og utbytterammen, kan følgende presiseres:

Personkretsen

På grunn av unntakene i § 8–7 tredje ledd er den praktiske hovedregelen at lånebegrensningene bare gjelder for lån til aksjonærer som enten er fysiske personer (uavhengig av deres nasjonalitet og eierandel) eller selskaper/foretak som eier mindre enn 50,1 % av aksjene i selskapet.⁴ Aksjonærposisjonen trenger ikke være i låntaker; også lån til den som er aksjonær i selskaper som inngår i samme konsern som långiver, omfattes, se § 8–7 annet ledd.⁵ At også

lån til for eksempel utenlandske morselskaper er omfattet av unntaket, var en nyhet ved de endringene som kom sommeren 2013. I tillegg gjelder begrensningen for lån som ytes til fordel for stat, kommune eller fylkeskommune, jf. § 8–7 tredje ledd annet punktum.⁶

I tillegg gjelder lånebegrensningene for lån til fordel for nærstående av de aksjonærer som er nevnt foran. For lån til fysiske personer innebærer dette i henhold til asl./asal. § 1–5 første ledd at lån fra selskapet til aksjonærens i) ektefelle/samboer (nr. 1), ii) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken (nr. 2), iii) ektefelles/samboers slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje, og søsken (nr. 3), og iv) ektefelles/samboers slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje (nr. 4) rammes av lånebegrensningen i § 8–7 første ledd. Er låntaker en juridisk person, gjelder begrensningene for lån som ytes til fordel for selskaper hvor aksjonæren, eller noen av de personene som er omtalt foran, har direkte eller indirekte bestemmende innflytelse i henhold til konserndefinisjonen i § 1–3, jf. § 1–5 første ledd nr. 5. Lån til enecier av det selskapet som eier eksempelvis 10 % av aksjene i långiver, faller imidlertid utenfor § 8–7.

Endelig følger det av § 8–9 første ledd at begrensningene gjelder tilsvarende for lån til fordel for blant annet styremedlem og daglig leder i selskapet/konsernselskaper, samt slike personers nærstående.

Utbytterammen⁷

Utbyttegrunnlaget er i henhold til asl./asal. § 8–1 selskapets egenkapital fratrukket den registrerte aksjekapitalen. Beregningen skal skje på grunnlag av tallene i selskapets sist

1 Endringslov 14. juni 2013 nr. 40, jf. Prop. 111 L (2012–2013).

2 For allmennaksjeselskaper gjelder det imidlertid fremdeles et krav om at den samlede pålydende verdien av beholdningen av egne aksjer ervervet til eie eller pant (avtalepant) ikke må overstige 10 % av aksjekapitalen, jf. asal. § 9–2 første ledd.

3 Se Prop. 36 L (2013–2014) om endringer i blant annet aksjeloven/allmennaksjeloven. For aksjelovens/allmennaksjelovens del gjelder forslaget i hovedsak retting av feil.

4 For personer som både er aksjonærer og ansatt i selskapet/konsernet, gjelder et eget unntak i henhold til § 8–8, men det går vi ikke nærmere inn på her.

5 Lånebegrensningen gjelder bare for den som er aksjonær på det tidspunktet lånet ytes, dvs. (normalt) på det tidspunktet låneavtalen inngås. Hvem som skal anses som aksjonær, må avgjøres ut i fra asl./asal. § 4–2.

6 Bestemmelsen i tredje ledd annet punktum er skrevet med tanke på den norske stat og norske (fylkes-)kommuner, men må også gjelde for lån til for eksempel utenlandske kommuner.

7 For en grundig gjennomgang av de nye utbyttereglene vises til Sæther med flere: Nytt utbyttegrunnlag etter aksjeloven, Revisjon og Regnskap nr. 5 2013.

godkjente årsregnskap, eventuelt på grunnlag av en revidert mellombalanse som er godkjent av generalforsamlingen (§ 8–2a, jf. § 8–7 første ledd annet punktum). Om det skal gjøres ytterligere fradrag i egenkapitalen, beror på hvilke balanseposter selskapet har, samt hvilke disposisjoner som er foretatt siden balansedagen for sist godkjente årsregnskap/mellombalanse.

- Det skal gjøres fradrag for egenkapitalpostene fond for urealiserte gevinster (asl./asal. § 3–2) og fond for vurderingsforskjeller (asl./asal. § 3–3).
- Videre skal det gjøres fradrag for de andre lån til aksjonærer som i henhold til asl./asal. §§ 8–7 til 8–10 skal ligge innenfor utbytterammen. Fradraget gjelder uavhengig av når de andre lånene ble yter; det er størrelsen på slike lån på det tidspunkt det aktuelle lånet skal ytes som er avgjørende, dvs. ikke det tallet som fremgår i sist godkjente årsregnskap. Tilsvarende gjelder for selskapets sikkerhetsstillelse til fordel for aksjonærers forpliktelser, men sikkerhetsstillelse i form av avtalepant i egne aksjer er underlagt en særlig regulering, se straks nedenfor.
- I Prop. 36 L (2013–2014) foreslås det at bestemmelsen i asl./asal. § 8–1 andre ledd endres, slik at det ikke skal gjøres fradrag for pålydende verdi av egne aksjer ervervet til eie. Et slikt fradrag følger allerede av første ledd. Derimot skal det fremdeles gjøres fradrag for egne aksjer som selskapet har ervervet avtalepant i før balansedagen, med et beløp tilsvarende fordringen pantet skal sikre.⁸ Dette gjelder imidlertid likevel ikke dersom det allerede er gjort fradrag for fordringen i henhold til lånefradraget omtalt i forrige strekpunkt.
- Endelig skal det gjøres fradrag for andre disposisjoner etter balansedagen som etter loven skal ligge innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte, eller som omfattes av § 12–1 første ledd nr. 2.⁹

I tillegg gjelder kravet i § 3–4 om at selskapet bare kan dele ut utbytte i den utstrekning det etter utdelingen vil ha en forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. § 8–1 fjerde ledd. Bestemmelsen innebærer at styret på beslutningstidspunktet må

ta selvstendig stilling til om utdelingen vil være forsvarlig.¹⁰

Avtalepant i egne aksjer

Det følger av asl./asal. § 9–5 at bestemmelsene «i §§ 9–2 til 9–4 gjelder tilsvarende for selskapets erverv av avtalepant i egne aksjer».¹¹ Dette innebærer at følgende vilkår må være oppfylt før selskapet gyldig kan avtale sikkerhet i form av pant i egne aksjer:

- Generalforsamlingen må ha gitt styret fullmakt til erverv av avtalepant i egne aksjer, jf. asl./asal. § 9–4 første ledd. Det kan være uklart om fullmakten uttrykkelig må nevne at den kan benyttes til erverv av avtalepant, men i alle fall i selskaper med én aksjonær må det være uproblematisk å tolke fullmakter til erverv av egne aksjer slik at de også omfatter erverv av avtalepant. Fullmakten må være registrert i Foretaksregisteret før den kan brukes, jf. fjerde ledd.
- Selskapet kan bare erverve avtalepant dersom selskapets utbytteramme minst tilsvarende pantefordringens pålydende, jf. § 9–3 jf. § 9–5 annet punktum, dvs. normalt lånets hovedstol. Utbytterammen fremgår av § 8–1 og vi viser til det som er sagt ovenfor under punktet Lån til aksjonær. Også i relasjon til egne aksjer kan utbytterammen enten bygge på det sist godkjente årsregnskapet eller på en mellombalanse fastsatt av generalforsamlingen i henhold til § 8–2a, jf. § 9–3.¹² Som det fremgår ovenfor skal det ved beregning av utbytterammen ikke lenger gjøres dobbelt fradrag for lån som er sikret med pant i egne aksjer. Dette må også innebære at det på det tidspunkt lånet tas opp og avtalepantet stilles er tilstrekkelig at lånet ligger innenfor utbytterammen, dvs. at selskapet ikke må ha en utbytteramme på to ganger låneopptaket for å oppfylle både § 8–7 og § 9–5.
- Den tidligere kvantitative grensen om at selskapet bare kunne erverve (avtalepant i) egne aksjer dersom den samlede pålydende verdien av beholdningen av egne aksjer ikke oversteg 10 % av aksjekapitalen, gjelder nå bare for allmennaksje-

selskaper. Aksjeselskaper kan dermed erverve avtalepant i egne aksjer med mindre selskapets aksjekapital med fradrag av det samlede pålydende av beholdningen av egne aksjer blir mindre enn minste tillatte aksjekapital, dvs. for tiden kr 30 000, jf. § 9–2 første ledd. Ved beregning av beholdningen skal både aksjer som eies og som selskapet har avtalepant i, tas med, jf. annet ledd. Det samme gjelder blant annet aksjer som datterselskaper eventuelt eier.

Kan avtalepant i egne aksjer utgjøre «betryggende sikkerhet» etter asl./asal. § 8–7?

Etter asl./asal. § 8–7 skal det stilles «betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling» av selskapets lån til aksjonæren.

I utgangspunktet må selskapet på det tidspunkt lånet ytes, dvs. normalt ved inngåelsen av låneavtalen, vurdere om sikkerheten som stilles vil være tilstrekkelig til å gi dekning for selskapets krav på tilbakebetaling av lånet.¹³

Vurderingen i det enkelte tilfellet av hvorvidt avtalepant i selskapets egne aksjer utgjør «betryggende sikkerhet», må stille seg i det vesentligste likt som i tilfeller der andre formuesgjenstander, for eksempel aksjer i andre selskaper, stilles som sikkerhet av aksjonæren. I prinsippet må det antas at egne aksjer kan utgjøre betryggende sikkerhet.¹⁴

Vilkåret «betryggende sikkerhet» har både en rettslig og en økonomisk side.

For det første må det i forbindelse med sikkerhetsstillelsen inngås en gyldig pantsettesavtale og etableres rettsvern for pantet.¹⁵ Forutsatt at selskapets aksjer ikke er registrert i et verdipapirregister (i praksis alltid VPS), oppnås rettsvern for erverv av avtalepant i et aksjeselskaps aksjer ved at

¹⁰ I Prop. 111 L (2012–2013) presiseres det i merknaden til § 8–1 fjerde ledd (s. 114): «Som det fremgår av punkt 5.4.4, innebærer den foreslåtte nedbyggingen av tersklene etter § 8–1 at det må legges større vekt på kravene etter § 3–4 om at selskapet til enhver tid skal ha en forsvarlig egenkapital og likviditet».

¹¹ I denne artikkelen er forutsetningen at pantsettelsen skjer i forbindelse med aksjonærens låneopptak, men lovens regler gjelder uavhengig av om pantsettelsen gjelder eldre gjeld eller tredjemens gjeld.

¹² I Prop. 36 L (2013–2014) foreslås at det særskilte forsiktingsprinsippet i § 9–3 annet punktum oppheves. Erverv av pant i egne aksjer må i så fall vurderes opp mot forsvarlighetsprinsippet i § 3–4, men dette har neppe noen særskilt betydning for så vidt gjelder pant i egne aksjer.

¹³ At vurderingstidspunktet for hvorvidt det foreligger betryggende sikkerhet er knyttet til tidspunktet for selskapets disposisjon, innebærer at en etterfølgende negativ utvikling i verdien av sikkerheten som medfører at den ikke lenger er betryggende, er uten betydning for lovligheten av lånet. På den annen side vil risikoen for negative verdisingninger være av betydning for spørsmålet om hvilket verdimessig nivå sikkerhetsstillelsen må være på for å utgjøre betryggende sikkerhet.

¹⁴ Tilsvarende Grønland: Selskapets handel med egne aksjer (2007) s. 59–60, mens Andenæs; Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper (2. utgave, 2006) nøyer seg med å påpeke at spørsmålet om egne aksjer kan utgjøre «betryggende sikkerhet ... må avgjøres uavhengig av pantsettelsesadgangen etter § 9–5».

¹⁵ Som en hovedregel kan aksjer i aksjeselskaper/allmennaksjeselskaper pantsettes, jf. asl. § 4–8/asal. § 4–15a, men adgangen til pantsettelse kan begrenses i vedtekten. Vi forutsetter i det følgende at det ikke foreligger slike begrensninger.

⁸ Dersom avtalepantet er ervervet etter balansedagen må det også gjøres fradrag, men da fordi dette er en disposisjon etter balansedagen som i henhold til loven skal ligge innenfor utbytterammen, se neste strekpunkt.

⁹ Det siste følger ikke uttrykkelig av den gjeldende lovteksten, men er foreslått som en presisering i Prop. 36 L (2013–2014) s. 6.

selskapet får melding om pantsettelsen, jf. asl. § 4–8.¹⁶ Der selskapet avtaler pant i egne aksjer, vil rettsvern i utgangspunktet måtte anses å foreligge allerede ved inngåelsen av pantsettelsesavtalen.¹⁷ For aksjeselskaper som har aksjene registrert i VPS og allmennaksjeselskaper (som er pliktig til å ha aksjene registrert i et verdipapirregister), oppnås rettsvern ved registrering i selskapets aksjeeierregister, jf. asl. § 4–15a, jf. verdipapirregisterloven §§ 7–1 flg.

For det andre må de pantsatte aksjene ha en antatt verdi på lånets avtalte forfallstidspunkt som vil gi full dekning for selskapets tilbakebetalingskrav. Det må i denne sammenheng tas utgangspunkt i forventet salgsverdi ved en eventuell tvangsrealisasjon etter tvangsfullbyrdsloven. Etter omstendighetene vil det også måtte vurderes hvorvidt sikkerheten vil gi dekning på tidligere tidspunkter for det tilfellet at det skulle inntre førtidig forfall av lånet. Dette kan for eksempel være ved låntakers mislighold i form av manglende rentebetaling, brudd på såkalte «covenants» i låneavtalen eller lignende, eller dersom selskapet har en ensidig rett til å kreve lånet tilbakebetalt før forfallstidspunktet. Selskapets tilbakebetalingskrav må fastlegges i det konkrete tilfellet basert på låneavtalen. Vanligvis vil det i hvert fall omfatte lånets hovedstol med tillegg av renter.

¹⁶ Pantsettelsen må for øvrig uten opphold innføres i selskapets aksjeeierbok, uten at dette har noen betydning for spørsmålet om rettsvern.
¹⁷ Tilsvarende Aarbakke med flere: Aksjeloven og allmennaksjeloven med kommentarer (3. utgave, 2012) s. 243, men motsatt Andenæs; Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper (2. utgave, 2006) s. 178 som antar at selskapet ikke kan få rettsvern for pant i egne aksjer.

Beregningen av den antatte salgsverdien av de pantsatte aksjene må baseres på alminnelige verdsettelsesprinsipper for aksjer. Vurderingen vil følgelig stille seg forskjellig fra selskap til selskap. For aksjer i børsnoterte selskaper, som vanligvis både har kurshistorikk og observerbar markedsverdi, vil dette kunne være et utgangspunkt ved beregningen av den fremtidige salgsverdien. For aksjer i unoterte privateide selskaper og lite likvide noterte aksjer må det, i fravær av observerbare salgsverdier i forbindelse med omsetning av aksjer, foretas en nærmere verdivurdering. Beregningen av fremtidig salgsverdi vil måtte baseres på normal markedspraksis for verdsettelse av aksjer i selskaper av samme karakter og i samme bransje. Ved valg av verdsettelsesmetode og fastsettelse av forutsetninger må det imidlertid særlig tas hensyn til de spesielle omstendighetene et mulig tvangssalg vil skje under. Det vil være en forutsetning for å kunne fastslå en fremtidig salgsverdi at det fremstår som realistisk at man vil kunne fremskaffe én eller flere kjøpere. Dersom dette er lite sannsynlig, vil de pantsatte aksjene neppe kunne anses som betryggende sikkerhet. Mens aksjer i børsnoterte selskaper vanligvis kan forventes å være likvide, vil det motsatte ofte være tilfelle for aksjer i unoterte selskaper, i alle fall dersom det er én eller få eiere. Etter omstendighetene vil det kunne ha betydning hvor stor del av selskapets aksjekapital de pantsatte aksjene utgjør. Mens det i børsnoterte selskaper normalt vil være lettere å omsette en mindre aksjepost, vil det motsatte ofte være tilfelle for unoterte selskaper. Dersom for eksempel enaksjonæren i et unotert privateid selskap pantsetter 9 % av aksjene i sel-

skapet i forbindelse med et låneopptak, vil det kunne være svært vanskelig å finne en kjøper til en aksjepost som ikke gir noen form for innflytelse. Pant i egne aksjer skiller seg dessuten fra pant i andre aksjer ved at muligheten til å kreve seg innløst, eventuelt forhandle seg frem til en innløsning, ikke står åpen dersom selskapet tiltrer sitt pant i egne aksjer.¹⁸ På den annen side vil det forhold at selskapets lån til aksjonæren er eiendel på selskapets hånd som inngår i verdivurderingen av selskapet ikke spille noen rolle. Riktignok vil et mislighold fra aksjonærens side i utgangspunktet medføre at verdien av selskapet reduseres og derfor også verdien av pantet. Men så lenge sikkerheten er betryggende, vil selskapet motta fullt oppgjør og det kan da ikke være noen grunn til å trekke ut verdien av fordringen ved verdivurderingen av selskapet.

Som det fremgår av drøftelsen ovenfor, er det komplisert å avgjøre om pant i egne aksjer utgjør betryggende sikkerhet. Men grunnen til dette er kanskje primært at det ofte er vanskelig å ta stilling til om aksjer kan utgjøre betryggende sikkerhet og dette gjelder da særlig unoterte aksjer. Som en generell regel må man spørre om sikkerhetsstillingen fremstår som forretningsmessig begrunnet. Dersom uavhengige tredjeparter ikke hadde akseptert pantsettelsen, vil kravet til betryggende sikkerhet etter § 8–7 første ledd heller neppe være oppfylt.

¹⁸ Grønland: Selskapets handel med egne aksjer (2007) s. 60 antar blant annet at siden «pantefordringen i stedet kunne vært knyttet til utbyttebetaling, bør ... kreditorhensyn [neppe] tillegges en avgjørende vekt ved vurderingen» av om kravet til betryggende sikkerhet er oppfylt. Etter vårt syn åpner ikke loven opp for denne typen vurderinger.

SendRegning er en avdeling i UNIT4 Agresso.

**JOBBen DIN
BLIR ENKLERE
NÅR KLIENTEN DIN
BRUKER SENDREGNING**

Våre partnere:

sendregning.no

Saksbehandlingsregler

Bestemmelsen i asl./asal. § 8–7 gir ikke nærmere regler om saksbehandlingen ved pengelån til aksjonærer. Som det vil bli redegjort nærmere for nedenfor, krever lånearrangementer hvor det blir stilt sikkerhet i form av pant i egne aksjer, alltid behandling i selskapets styre og ofte også godkjenning i selskapets generalforsamling.

Av hensyn til forsvarlig saksbehandling og notoritet bør det alltid opprettes en skriftlig avtale som dokumenterer de sentrale betingelsene for lånet, dvs. hovedstol, rentesats, tilbakebetalingsvilkår, sikkerhet mv.¹⁹

Styret

Ytelse av pengelån til en aksjonær mot sikkerhet i form av avtalepant i egne aksjer vil normalt måtte styrebehandles, fordi bruk av fullmakt til erverv av (avtalepant) i egne aksjer ikke kan delegeres til daglig leder.²⁰ I praksis vil derfor også selve lånet måtte behandles av styret.

I forbindelse med styrebehandlingen følger det av asl./asal. § 6–27 annet ledd at et styremedlem aldri kan «delta i en sak om lån ... til seg selv». Dersom låntaker er nærstående av et styremedlem, må det antas at styremedlemmet vil være inhabil etter hovedregelen i § 6–27 første ledd.²¹ Har selskapet bare én aksjonær, vil imid-

19 Det følger av asl./asal. § 6–13 at dersom selskapet bare har én eier så skal «styret sørge for at avtaler mellom selskapet og aksjeeieren nedtegnes skriftlig». Heller ikke i slike selskaper er imidlertid skriftlighetskravet et gyldighetskrav.

20 Selve gjennomføringen av ervervet (av pantet) må likevel kunne overlates til administrasjonen, jf. Aarbakke med flere: Aksjeloven og allmennaksjeloven med kommentarer (3. utgave, 2012) s. 632.

21 Se punkt 2.2 for en oversikt over personkretsen som omfattes av definisjonen av «nærstående».

lertid ikke inhabilitetsreglene ha noen betydning ved styrets behandling av lån til denne aksjonæren.

Ved sin behandling må styret, i tillegg til å ta stilling til om de vilkårene som er omtalt under punktene Oversikt over regelverket og Kan avtalepant i egne aksjer utgjøre «betryggende sikkerhet» etter asl./asal. § 8–7?, er oppfylt, vurdere om det vil være i selskapets interesse å yte det aktuelle lånet. Den nærmere vurderingen vil bero på en rekke faktorer, som lånets formål og vilkår og betingelser, selskapets formål, virksomhet og forretningsstrategi, dets økonomiske stilling samt aksjonærsammensetningen i selskapet. Etter omstendighetene vil selskapets vedtekter, herunder vedtektenes virksomhetsbeskrivelse, kunne begrense adgangen til lån til fordel for aksjonærer. Det samme vil likhetsprinsippet og forbudet mot myndighetsmisbruk i asl./asal. §§ 5–21 og 6–28, men bare dersom selskapet har mer enn én aksjonær og bare dersom de øvrige aksjonærene ikke samtykker til disposisjonen.

Generalforsamling

Ytelse av pengelån til en aksjonær mot avtalepant i egne aksjer vil i praksis ofte også kreve godkjenning fra selskapets generalforsamling.

Etter asl./asal. § 3–8 er det et gyldighetsvilkår for låneavtaler mellom selskapet og en aksjonær hvor verdien av selskapets ytelse har en virkelig verdi som for aksjeselskaper utgjør over en tidel av aksjekapitalen og for allmennaksjeselskaper over en tjuedel av aksjekapitalen, at generalforsamlingen godkjenner avtalen. Ved lån er verdien av selskapets ytelse en neddiskontering av de

samlede renteinntektene i lånets løpetid. Dersom bestemmelsen får anvendelse, må det utarbeides en redegjørelse for avtalen iht. asl./asal. § 2–6. Redegjørelsen skal inneholde en erklæring om at det er rimelig samsvar mellom verdien av det vederlaget selskapet skal yte og verdien av det vederlagte selskapet skal motta, og som må vedlegges innkallingen til generalforsamlingen.²² I asl. § 3–8 første ledd nr. 6/asal. § 3–8 første ledd nr. 5 er det gjort unntak for låneavtaler som omfattes av § 8–7 tredje ledd første punktum nr. 2 og 3, dvs. forskjellige former for «konsernlån». Temaet for denne artikkelen er imidlertid låneavtaler som ikke er omfattet av disse unntakene, og spørsmålet blir om unntaket for avtaler som inngås som ledd i selskapets «vanlige virksomhet», jf. § 3–8 første ledd nr. 4, gjelder for lån til for eksempel en fysisk person. Med mindre man har særlige holdepunkter i selskapets vedtekter eller praksis, må utgangspunktet være at utlån til aksjonær som er en fysisk person, ikke kan anses for å inngå i selskapets vanlige virksomhet.

Videre vil det i selskaper hvor det er flere aksjonærer etter omstendighetene kunne være påkrevd med generalforsamlingsgodkjenning og samtykke fra samtlige aksjonærer på grunn av likhetsprinsippet eller alminnelige misbruksprinsipper. Dersom formålet med lånet springer ut av aksjonærens lånebehov og ikke er egnet til å fremme selskapsinteressen, vil det normalt være nødvendig med samtykke fra samtlige aksjonærer.

22 For aksjeselskaper må redegjørelsen utarbeides av styret og bekrefte av revisor, jf. asl. § 3–8 andre ledd jf. § 2–6. For allmennaksjeselskaper må redegjørelsen imidlertid utarbeides av revisor, jf. asal. § 3–8 andre ledd jf. § 2–6.

Aktuelt om finansiell rapportering:

Det enkle er ofte det beste

Regnskapsreglene blir ofte beskyldt for å være komplekse. Skyldes dette at **transaksjonene og hendelsene som regnskapet skal reflektere i seg selv er komplekse** eller bidrar IFRS-reglene til ytterligere og unødvendig kompleksitet?

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor
Nina Servold Oppi
EY

Det forventes nye standarder og nye høringsutkast på flere av IASBs store prosjekter i løpet av året, men akkurat nå er det «stille før stormen». Dette er derfor en god anledning til å benytte denne spalten til å se litt nærmere på et spørsmål EFRAG har tatt opp²³, hva er det som skaper regn-

skapsmessig kompleksitet og kan kompleksiteten reduseres?

Selv om regnskapsreglene, og IFRS i særdeleshet, ofte blir beskyldt for å være komplekse, er temaet lite diskutert. EFRAGs notat har mange nyttige innspill til debatten.

1 EFRAG: «Getting a better Framework – Complexity Bulletin» Februar 2014.